

Tartalom

Bevezető.....	2
1. Az önkéntes munkát végzők jellemzői.....	2
2. Az önkéntes munka értékének becslése.....	17

További információk, adatok (linkek)

Táblázatok

Módszertan

Elérhetőségek

Bevezető

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO), valamint a Johns Hopkins Egyetem által az önkéntes munka mérésére kidolgozott módszertani kézikönyv ajánlásait a KSH az elsők között adaptálta, és ezekkel összhangban 2011 III. negyedévében a Munkaerő-felmérés (MEF) lakossági kikérdezésen alapuló felvételhez kapcsolódóan „Önkéntes munka” címmel kiegészítő felvételt hajtott végre. Ennek keretében képet kaphattunk mind a formális (szervezeteken keresztül, szervezetek javára) önkéntes munkát végzők, mind pedig az informális (közvetlenül, nem szervezetekhez kapcsolódó) önkéntesek tevékenységéről. A változások nyomán követése érdekében, illetve a Nemzeti Önkéntes Stratégia 2012–2020 időszakra tervezett feladataival összhangban 2014 I. negyedévében ismételten ebben a témakörben kapcsolódott kiegészítő felvétel a MEF-alapadatgyűjtéshez.

Mindkét felvételben – a nemzetközi ajánlásokkal összhangban – azokat a személyeket tekintettük önkénteseknek, akik a) közvetlenül vagy valamilyen szervezeten keresztül, b) önszántukból, ingyen, ellenszolgáltatás, fizetség nélkül, c) háztartásukon kívül élő személyek javára vagy a társadalom (csoport, tágabb közösség, állatok vagy a környezet stb.) hasznára végeztek valamilyen tevékenységet a kikérdezést megelőző 12 hónap során. A három feltételnek együttesen kellett érvényesülni. A háztartáson kívül élő szülőnek, gyermeknek, rokonnak nyújtott segítség is beletartozott az önkéntes munkák körébe.

A kiegészítő modul második alkalommal is arról tanúskodott, hogy a felnőtt magyar lakosság jelentős hányada – több mint egyharmada – végzett önkéntes tevékenységet a kikérdezést megelőző 12 hónap során. Voltak, akik rendszeresen vagy alkalmanként segítettek anyagi haszonszerzés szándéka nélkül, és voltak olyanok is, akik csak egy alkalommal. Munkájukat azonban valamennyien olyan céllal végezték, hogy másokat, egy közösséget segítsenek, vagy egy fontos cél megvalósulását támogassák.

1. Az önkéntes munkát végzők jellemzői

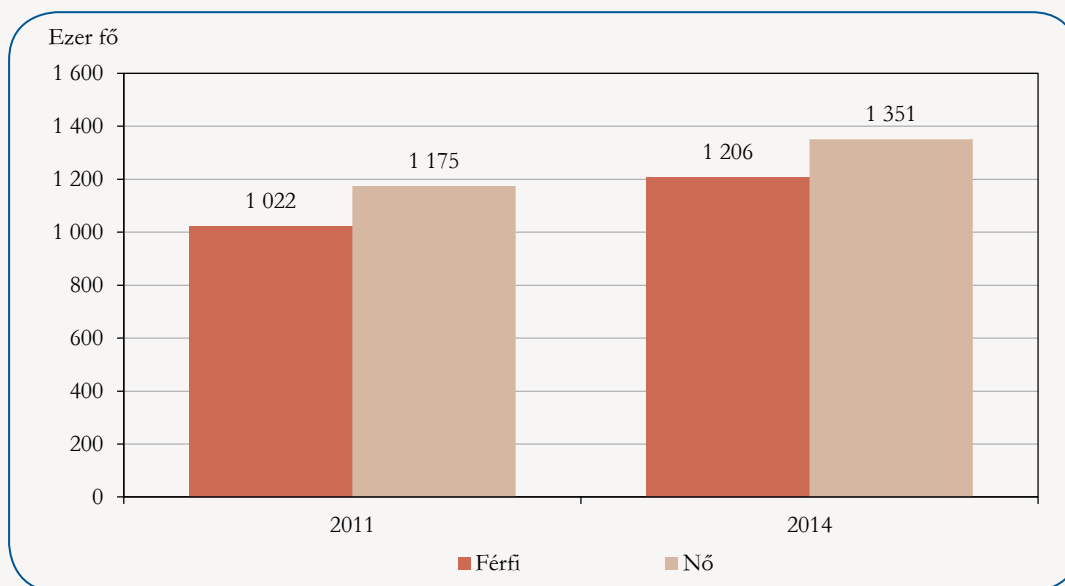
A hazai és nemzetközi tapasztalatok egyaránt arról tanúskodnak, hogy az önkéntesség az emberek társadalmi helyzetével, demográfiai jellemzőivel szoros összefüggésben van. A sajátosságok feltérképezésekor elkülönítési szempontnak tekintjük, hogy ez a fajta társadalmi felelősség- és szerepvállalás, értékteremtés milyen formában valósul meg; a valamilyen szempontból támogatásra szoruló, illetve az idejét, munkáját adományozó közötti közvetlen kapcsolat révén, vagy pedig valamiféle intézményesült formában, szervezeten keresztül, szervezet javára végzett tevékenység által.

Mivel a segítségnyújtás alapérték, gyakran nem is gondolunk arra, hogy az ilyen jellegű tevékenységünkkel – a fenti meghatározás szerint – önkéntes tevékenységet is végzünk, amellyel – társadalmi-gazdasági szempontból – értéket teremtünk. Márpedig az önkéntesség, mint a MEF kiegészítő felvételeinek eredményei is mutatják, leggyakrabban közvetlen segítségnyújtás formájában valósul meg. A formális keretek között önkéntes munkát végzők száma pedig – a 2011. évihez hasonlóan – ezúttal is rendkívül alacsony, a nonprofit statisztikák adataival összehasonlításban jelentősen alulbecsült. Az adatok azt sejtetik, hogy az önkéntes munkát végzők jelentős része, jölehet valamilyen intézmény felhívására, szervezésében tevékenykedik, mégsem tekinti szervezett formában megvalósultnak ilyen jellegű munkáját.

Amennyiben a megfigyelt népességben belül az önkéntes munkát végzőket homogén csoportnak tekintjük, egyértelmű, hogy a domináns informális csoport jellemzői a meghatározóak, és a formális önkéntesek sajátosságai többnyire rejtve maradnak. Mivel azonban a korábbi hazai, illetve a külföldi kutatások is azt támasztják alá, hogy a formális önkéntesség erősebben függ attól, hogy a magánszemély milyen társadalmi státusú, milyen demográfiai csoporthoz tartozik, fontosnak véljük, hogy rávilágítsunk néhány felszínre jövő különbségre.

1. ábra

Az önkéntes tevékenységet végzők száma nemek szerint

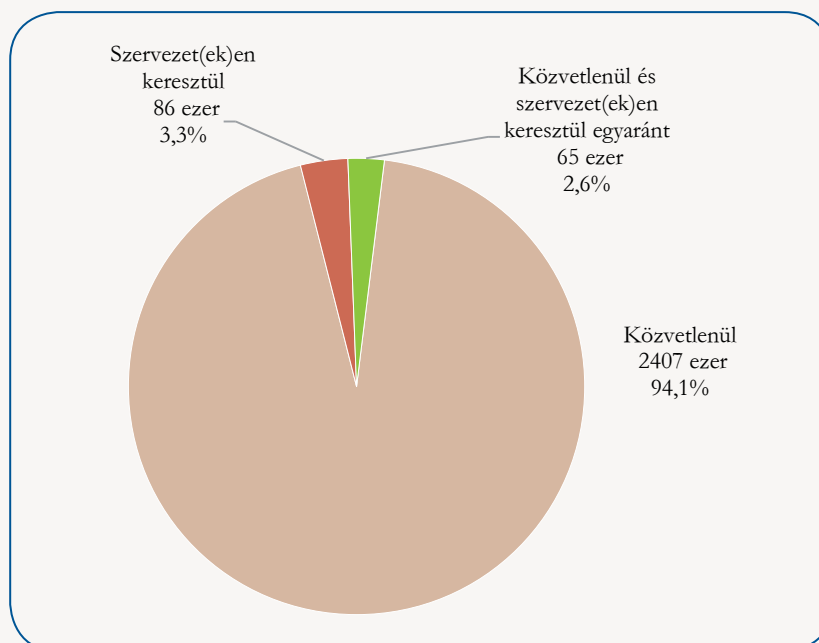
A 2014. évi felvétel során a 15–74 évesek több mint egyharmada, mintegy 2 millió 557 ezer fő nyilatkozott úgy, hogy a felvételt megelőző 12 hónap során végzett valamiféle önkéntes tevékenységet. 34,3%-os arányuk a 2011. évihez képest 5,9 százalékponttal nőtt.

Az önkéntesség struktúrájában nem történtek markáns változások.

Az önkéntes munka valamennyi formáját figyelembe véve megállapítható, hogy a vizsgált 15–74 éves népesség körében a nők továbbra is nagyobb számban és arányban kapcsolódtak be az ellenszolgáltatás nélküli tevékenységekbe, mint a férfiak: a nők 35,0%-a (1 millió 351 ezer fő), a férfiak 33,6%-a (1 millió 206 ezer fő) segített munkájával.

2. ábra

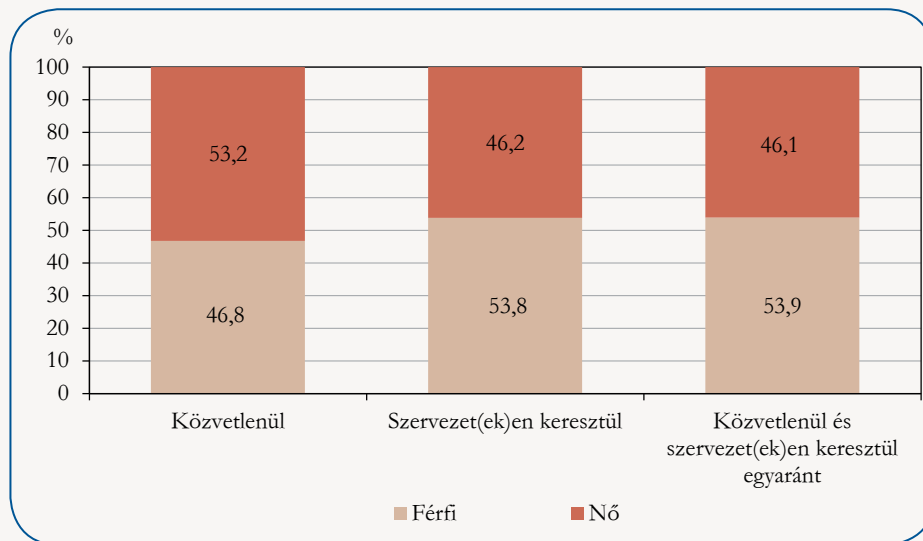
Az önkéntes tevékenységet végzők száma és megoszlása az önkéntesség formája szerint

Az önkéntesek túlnyomó többsége, 94,1%-a továbbra is közvetlenül segített ingyenes munkájával (informális önkéntesek), 3,3%-uk szervezeten keresztül vagy szervezet javára végzett ilyen tevékenységet (formális önkéntesek), míg 2,6%-uk közvetlenül és szervezet közreműködésével egyaránt támogatott rászoruló személyeket, különböző szervezeteket, intézményeket egyaránt, vagy valamiféle közös ügyet. A közvetlen segítők száma jelentősen, mintegy 356 ezer fővel nőtt az előző felvétel óta, miközben a szervezeten keresztül önkéntes munkát végzőké kevésbé, mintegy 6 ezer fővel. Az önkéntesség mindkét formájában tevékenykedők száma gyakorlatilag nem változott. Az informális önkéntesség rendkívül magas aránya tehát tovább nőtt.

3. ábra

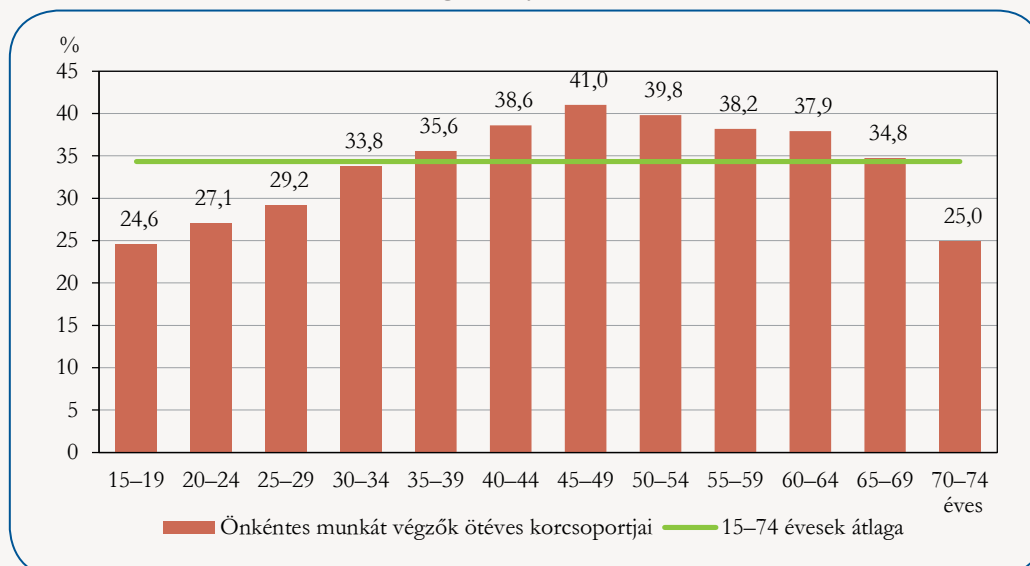
Az önkéntesség különböző típusaiban tevékenykedők nemekénti megoszlása

Szervezeten keresztül, szervezetek javára a férfiak nagyobb arányban végeztek önkéntes munkát (53,8% szemben a nők 46,2%-ával), miközben közvetlen támogatást a nők nyújtottak magasabb arányban (53,2% szemben a férfiak 46,8%-ával). Az eredmény egyáltalán nem meglepő, a férfiak ugyanis gyakrabban vállalnak közéleti szerepet, aktívabbak a társadalmi szervezetekben, önkéntes kuratóriumi munkákban is inkább részt vesznek. A nők az önkéntességnek az informális formáit – a gyermekfelügyeletet, betegápolást, idősgondozást – vállalják nagyobb arányban.

4. ábra

Az önkéntességi arány korcsoportok szerint

Annak ellenére, hogy a magyarországi önkéntesség továbbra is kissé öregedő korstruktúrát tükröz, az elmúlt években – az önkéntesek számának minden korcsoportot kisebb-nagyobb mértékben érintő növekedése mellett – a kiegyenlítődés irányába történtek elmozdulások. Míg néhány évvel korábban az önkéntességi arány – az életkor mentén történő fokozatos bővülés mellett – a 60–64 éves korcsoportban érte el a csúcst, addig a 2014-es felvétel adatai szerint az önkéntes munka vállalása legmagasabb arányban a 45–49 éveseket jellemezte.

A 35 év alatti korcsoportoknál az önkéntesség az átlagosnál továbbra is alacsonyabb, 24,6 és 33,8% között van. Ennek az egyik fő oka, hogy a tanulás melletti, a tanulmányokat közvetlenül követő önkéntesség hazánkban még nem igazán elterjedt, nincsenek komoly múltra visszatekintő hagyományai. További magyarázó tényezőnek számít, hogy főként ebben az életkorban történik az egzisztenciateremtés, amikor a jövedelmet biztosító munka az önkéntes munkával szemben prioritást élvez, illetve a gyermekvállalás is ezeket a korcsoportokat érinti a leginkább, ami ugyancsak akadályozhatja az önkéntesség vállalását.

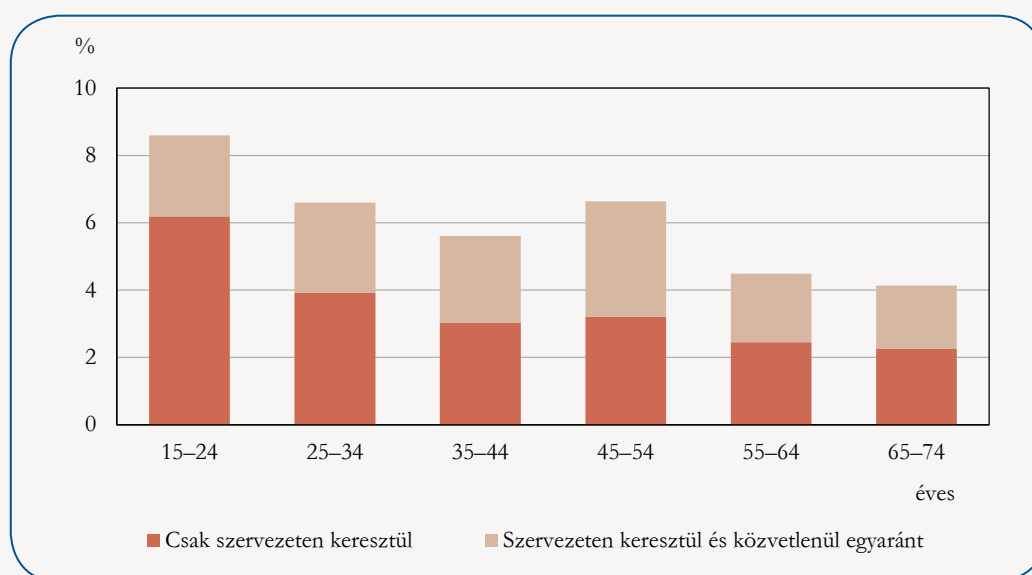
Ennek ellenére a közelmúltban bekövetkezett változások mindenképpen említésre méltóak. Míg a 2011. évi felvételben száz 15–34 éves fiatalból 23 fő számolt be önkéntes munkavégzéséről, addig 2014-ben már 29 fő. Ebben szerepet játszhatott a kormány által elfogadott köznevelési törvény azon módosítása, amely szerint az érettségi megkezdésének a feltétele a legalább „ötven óra közösségi szolgálat elvégzésének igazolása”, illetve a Nemzeti Önkéntes Stratégia elfogadása, amelynek kapcsán az önkéntesség jelentőségére mindenképpen figyelem irányult.

Az önkéntesség aránya a 35–69 évesek valamennyi öt éves korcsoportjában átlag fölötti: az ilyen korúak közül 100 főből 38 kapcsolódott be valamiféle önkéntes tevékenységbe a 2014. évi felvételt megelőző 12 hónap során (2011-ben 32 fő).

Az 50–64 évesek körében az önkéntesek aránya magas szinten állandósult, de még a 65–69 évesek között is átlag feletti volt. A korosztály tagjai nagymértékben kapcsolódtak be – felnőtt korú gyermekeik, illetve szüleik, rokonaik révén – a gyermekfelügyelettel, az idős- és beteggondozással kapcsolatos szociális tevékenységekbe. A 65–69 éves korcsoport magas önkéntességi aktivitása pedig ugyancsak jelzésértékű. Azt mutatja, hogy a nyugdíjba vonulást követően az idősödő népesség nem válik a munka világában hirtelen passzívvá és szakad ki a társadalmi tevékenységekből, hanem önkéntes tevékenysége révén segít másokon, vagy szolgál valamilyen társadalmi ügyet.

5. ábra

A szervezeten keresztül, szervezetek javára önkéntes tevékenységet végzők aránya az önkénteseken belül korcsoportok szerint

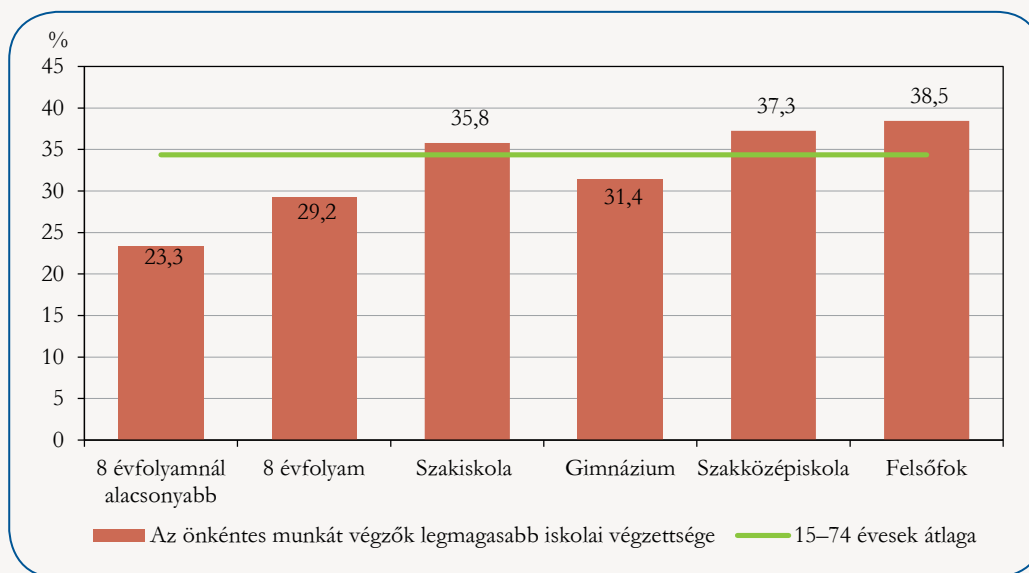
A szervezeten keresztül, illetve azok javára önkéntes munkát végzők aránya az önkénteseken belül, mint már említettük, nagyon alacsony (5,9%), és az életkor növekedésével ez a részvételi arány tovább csökken.

A fiatalabb (15–24 éves) korcsoportokat jellemző relatív magas arányt – feltételezhetően – jelentős mértékben az érettségihez szükséges közösségi szolgálat igazolása érdekében végzett tevékenység magyarázza. A hagyományos önkéntesség mellett ugyanakkor főként ezt a korcsoportot jellemzi az új típusú önkéntesség irányába történő elmozdulás, ahol a szaktudás, a gyakorlati tapasztalat megszerzése, a kapcsolati háló bővítése és hasonló, a tudásalapú társadalomra jellemző társadalmi érték áll a középpontban.

A 45–54 évesek körében a formális önkéntesség ugyancsak relatív magas arányát többek között az is magyarázza, hogy a megszerzett tudás, illetve kellő munkatapasztalat birtokában a korcsoporthoz tartozók több közéleti szerepet vállalnak, a társadalmi szervezetekben aktívabbak, és a társadalmi felelősségvállalásuk is magasabb.

6. ábra

Az önkéntességi arány a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint

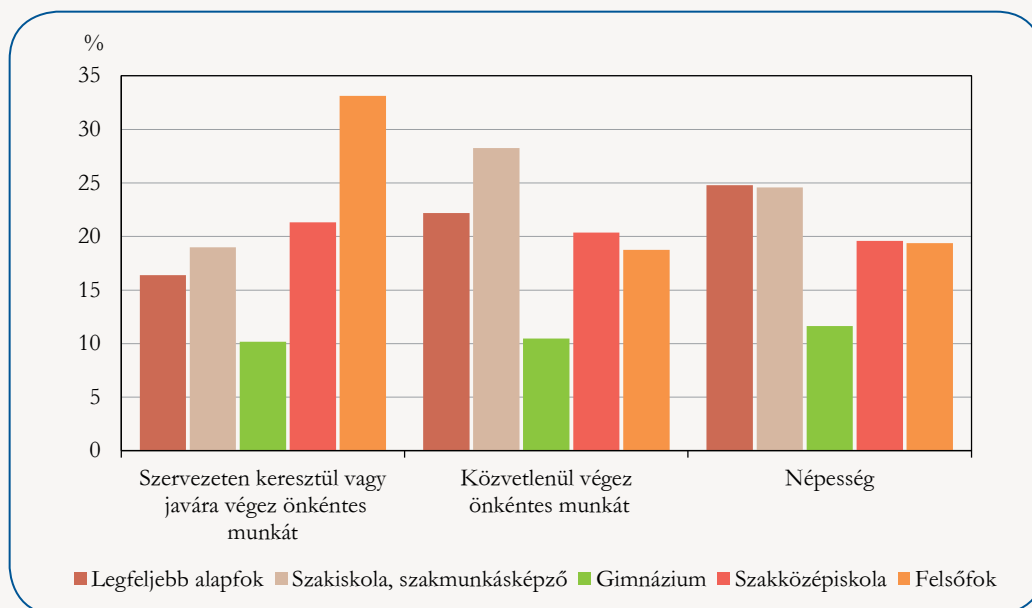
Az iskolázottsági szint a jótékonyági magatartás kiemelkedően fontos meghatározója. Az önkéntes segítők aránya az iskolázottsággal növekszik, és a diplomások körében a legmagasabb. Míg a legfeljebb alapfokú végzettségűeknek 28,8%-a végzett önkéntes tevékenységet a kikérdezést megelőző 12 hónapban, addig a középfokúaknak 35,4, a diplomásoknak pedig 38,5%-a.

A szakmai végzettség ugyancsak komoly differenciáló tényező. A középfokú végzettséggel rendelkezők körében mind az érettségizett, mind pedig az érettségivel nem rendelkező szakmai végzettségűek az átlagosnál magasabb, a felsőfokúakéhoz közelebb álló aktivitást mutattak az önkéntesség tekintetében, miközben a gimnáziumi végzettségűek átlag alatti aktivitása inkább az alapfokúakéhoz állt közelebb.

A felmerülő igények természetével és „kényszerítő erejével” szoros összefüggésben az átlagost jelentősen meghaladó mértékben nyújtottak támogatást az oktatás (45,7%), illetve az egészségügyi és szociális gondoskodás (38,3%) területen szakmai végzettséget szerettek.

7. ábra

Az önkéntes munkát végzők és a 15–74 éves népesség legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerinti megoszlása

A szervezeten keresztül, illetve a szervezet javára dolgozó önkéntesekre is jellemző, hogy minél magasabb iskolai végzettséggel rendelkeznek, annál nagyobb arányban adományoznak időt és energiát mások, vagy a társadalom javára. További lényeges jellemzőjük, hogy iskolai végzettség szerinti összetételük az össznépszerűségénél jóval kedvezőbb. Míg a népesség egészét tekintve minden negyedik személy legfeljebb alapfokú végzettséggel (24,8%) és minden második érettségivel, diplomával rendelkezik (50,6%), addig a szervezetek önkéntesei körében a legfeljebb alapfokú végzettségűek aránya 16,4, a legalább érettségivel rendelkezőké 64,6%.

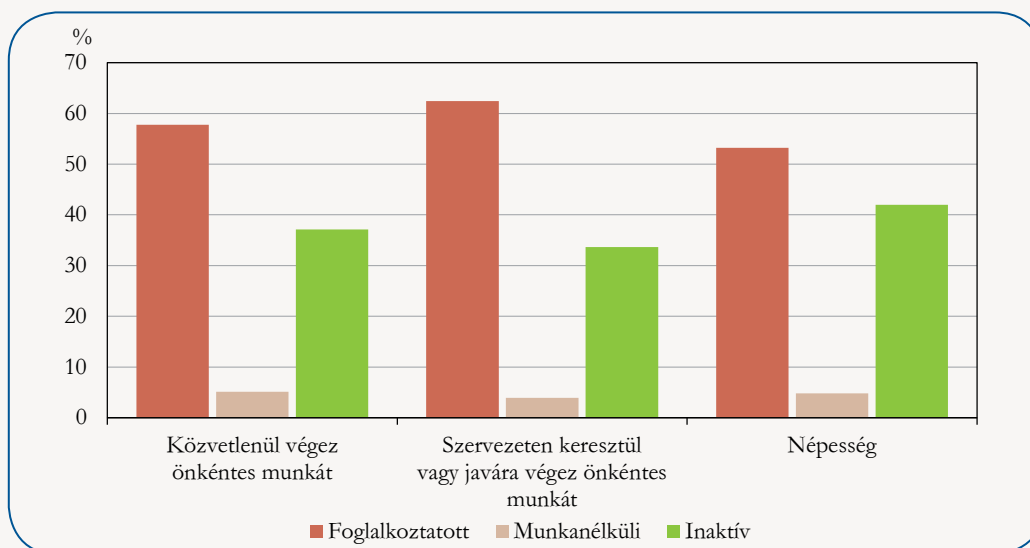
A gazdasági aktivitás és az ingyenes segítségnyújtás közötti kapcsolatok áttekintésekor azt tapasztaltuk, hogy leginkább a foglalkoztatottak (37,3%) végeztek önkéntes munkát, de a munkaerő-piaci tartaléknak számító munkanélküliek is közel azonos arányban (36,3%) támogattak személyeket, vagy valamiféle ügyet, miközben a munkaerőpiacon meg nem jelenő inaktívakat 30,4%-os önkéntességi arány jellemezte.

A korábbi felvételhez képest az előbb említett két csoport esetében nagyobb mértékű, 6,4, illetve 6,3 százalékpontos, míg az inaktívknál mindössze 3,5 százalékpontos az emelkedés.

Az oktatásban részt vevő fiatalok többsége tanulmányai mellett nem igazán végez jövedelemszerző tevékenységet, az inaktívak közé tartozik. Önkéntességi arányuk – a 4 százalékpontos növekedés ellenére – továbbra is az átlagosnál jóval alacsonyabb, 25,6%-os.

8. ábra

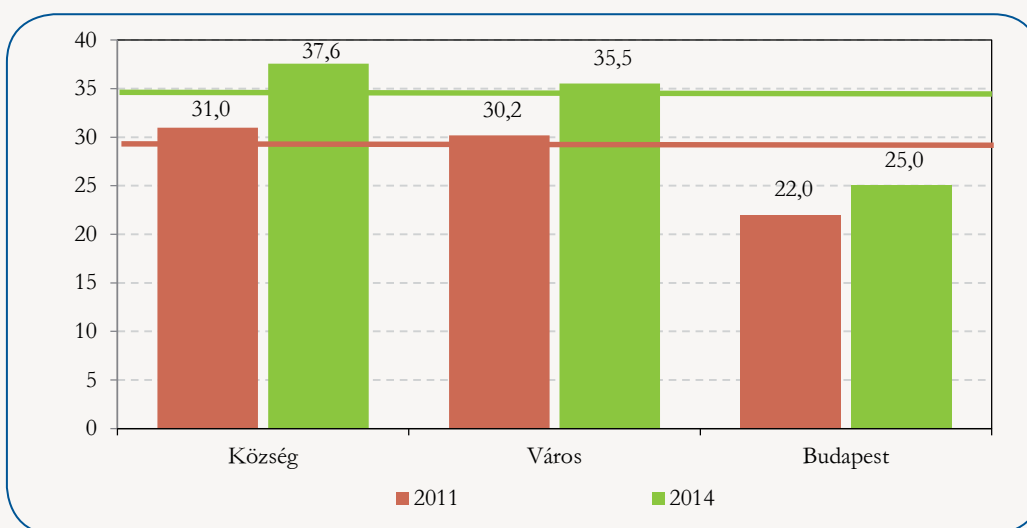
Az önkéntes munkát végzők, valamint a 15–74 éves népesség gazdasági aktivitás szerinti megoszlása

A szervezetek önkénteseinek összetétele – az iskolai végzettséghez hasonlóan – a gazdasági aktivitás tekintetében is a népesség összetételénél kedvezőbb képet mutat. A formális keretek között önkéntes munkát végzők 62,4%-a foglalkoztatott, 3,9%-a munkanélküli volt, miközben csak egyharmaduk (33,6%) tartozott a gazdaságilag nem aktívak közé. A magasabb iskolai végzettséggel, munkaerő-piaci tapasztalattal rendelkező személyek ugyanis – gyakran egyesületek, alapítványok kuratóriumában, elnökségében – a kisebb-nagyobb közösségek, de akár az egész társadalom javára, illetve egyéb cél érdekében tudják kamaotoztatni tudásukat, szakmai tapasztalataikat.

9. ábra

Az önkéntességi arány alakulása a lakóhely típusa szerint

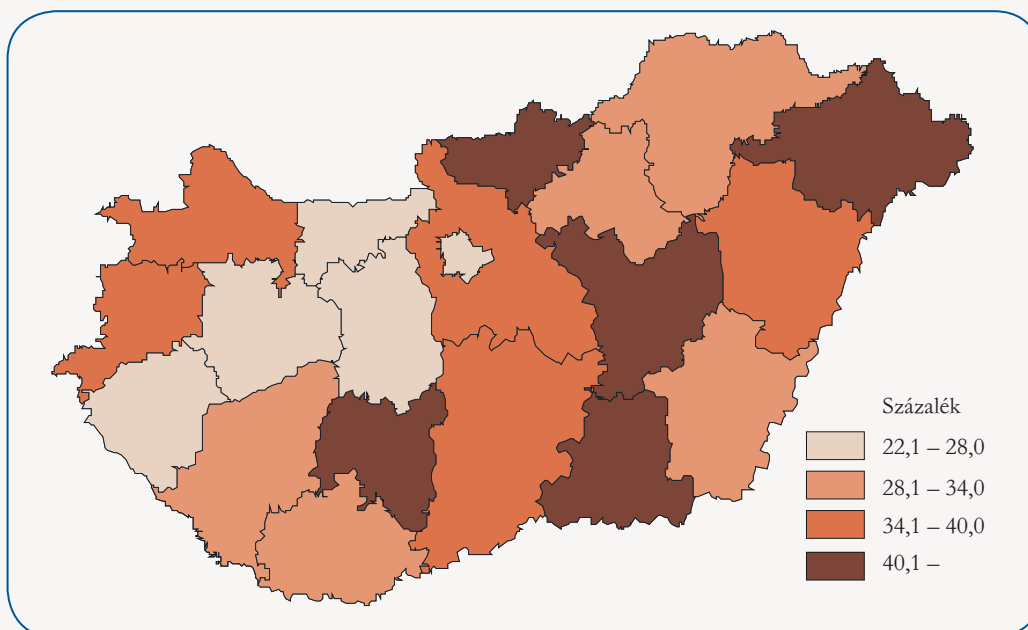
A települések közigazgatási besorolását illetően a községekben élők körében volt a legmagasabb, 37,6%, emellett az egyéb városlakók esetében is viszonylag magas, 35,5% volt az önkéntesek aránya.

A Budapesten élők ugyanakkor jóval az átlag alatt (25,0%) segítettek másokat önkéntes tevékenységükkel. Ennek egyik magyarázó tényezője, hogy a kisebb települések, közösségek szükségletei jobban átláthatók, így az azok kielégítésére irányuló törekvések is mind egyéni, mind pedig szervezeti kezdeményezés keretében könnyebben megvalósíthatók. A nyilvánosság motiváló hatása is az egymást ismerők esetében nagyobb, vagyis a kistelepüléseken élők körében érvényesül a leginkább az ilyen jellegű motiváció.

10. ábra

Az önkéntességi arány alakulása a megyékben és a fővárosban

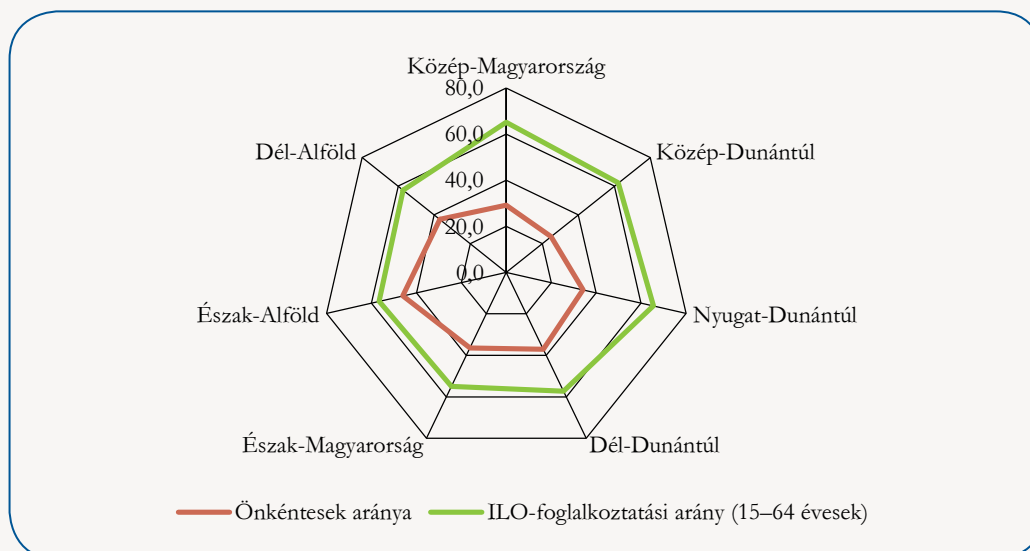
A gazdasági aktivitási adatok azt mutatták, hogy a fizetett munkával rendelkezők (foglalkoztatottak) ingyenes, önkéntes munkát is magasabb arányban végeznek, ezért azt várnánk, hogy a munkaerő-piaci szempontból kedvező területeken magasabb az önkéntesek aránya.

Ez azonban csak részben van így, mert Vas (38,8%), Győr-Moson-Sopron (35,5%) és Pest (35,2%) megyék kivételével önkéntesen, ellenszolgáltatás nélkül olyan megyék lakói tevékenykedtek az átlagosnál magasabb arányban, amelyeket közepes vagy alacsony foglalkoztatottság jellemez. Ezeknek a megyéknek lényeges jellemzője, hogy aprófalvas, kis lélekszámú települések tagolják őket, ahol a lakosok egymáshoz való viszonya, összefogási képessége magas önkéntességet eredményez.

A legmagasabb önkéntességi arány Jász-Nagykun-Szolnok megyét jellemezte, ahol a 15–74 évesek közel kétharmada (64,7%) végzett önkéntes munkát, de említésre méltó Nógrád (54,1%) és Tolna (51,1%) megye is, ahol a lakosság több mint fele kapcsolódott be önkéntes tevékenységekbe, az országos 34,3%-os átlagot jelentősen meghaladva.

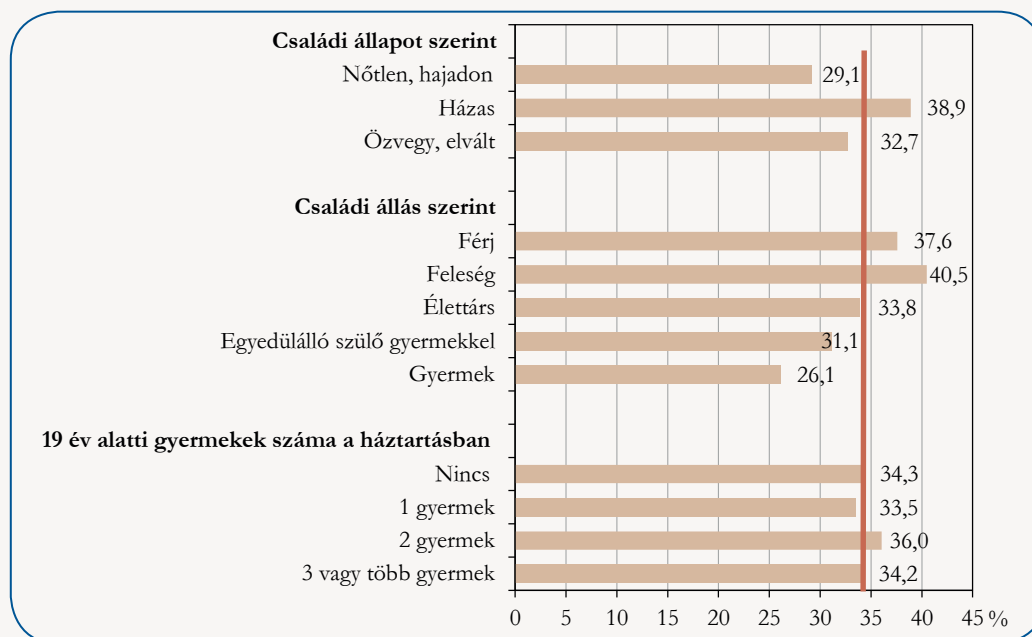
11. ábra

Az önkéntesek és a foglalkoztatási arány régióinként

12. ábra

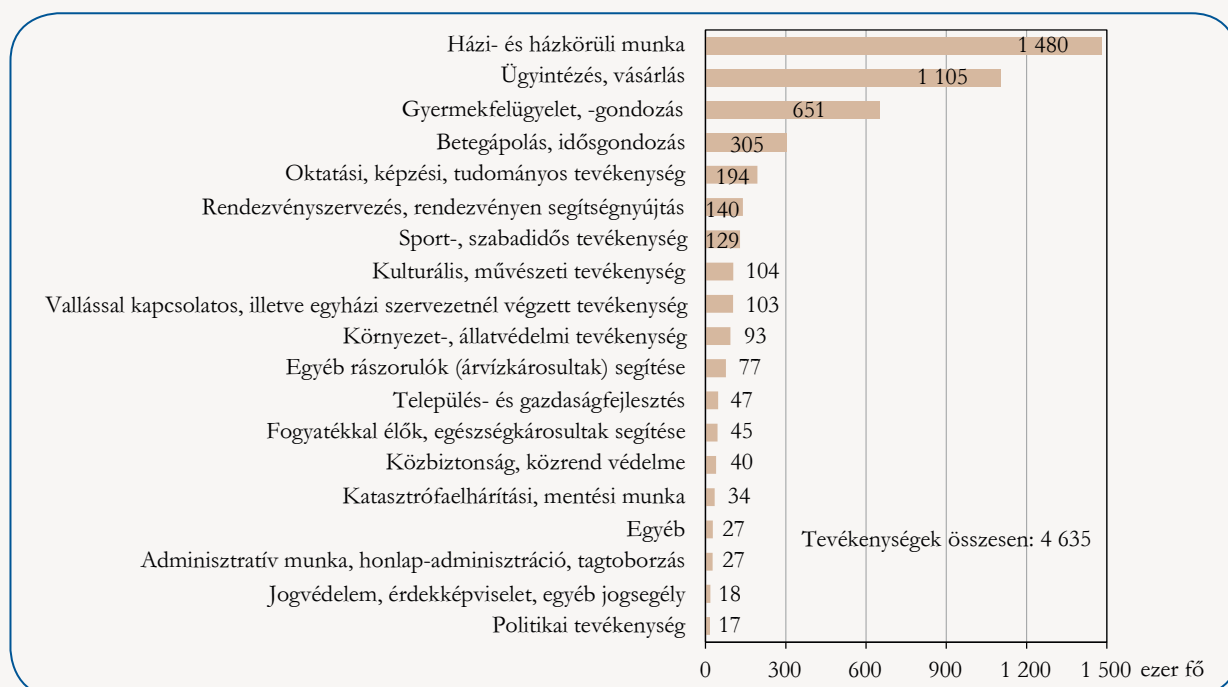
Az önkéntesek aránya családi jellemzők szerint

Önként vállalt, ellenszolgáltatás nélküli tevékenységet a házasságban élők jóval magasabb arányban végeztek, mint a nőtlének, hajadonok, vagy az özvegyek, illetve elváltak. A házassok 38,9%-a segített másokon, vagy szolgált valamilyen közösségi, társadalmi ügyet a felvételt megelőző 12 hónapban, az özvegyek és elváltak 32,7, míg a hajadonok és nőtlének 29,1%-a. Ennek részben magyarázata lehet, hogy az együttélés, az áldozatvállalás normáinak a kényszerítő ereje a családokban nagyobb, továbbá a személyes példamutatás igénye és lehetősége is erősebb. A házassok ugyanis gyakrabban élnek idős, beteg, gondozásra, ápolásra szoruló hozzátartozójuktól külön háztartásban, és segítenek nekik (ami az alkalmazott módszertannak megfelelően önkéntes tevékenységnek számít), gyakrabban nevelnek gyermekeket, akik közösségei (egyre) nagyobb arányban igénylik a szülői támogatást, az ingyenes segítséget.

13. ábra

Az önkéntes munkát végzők száma tevékenységi területenként

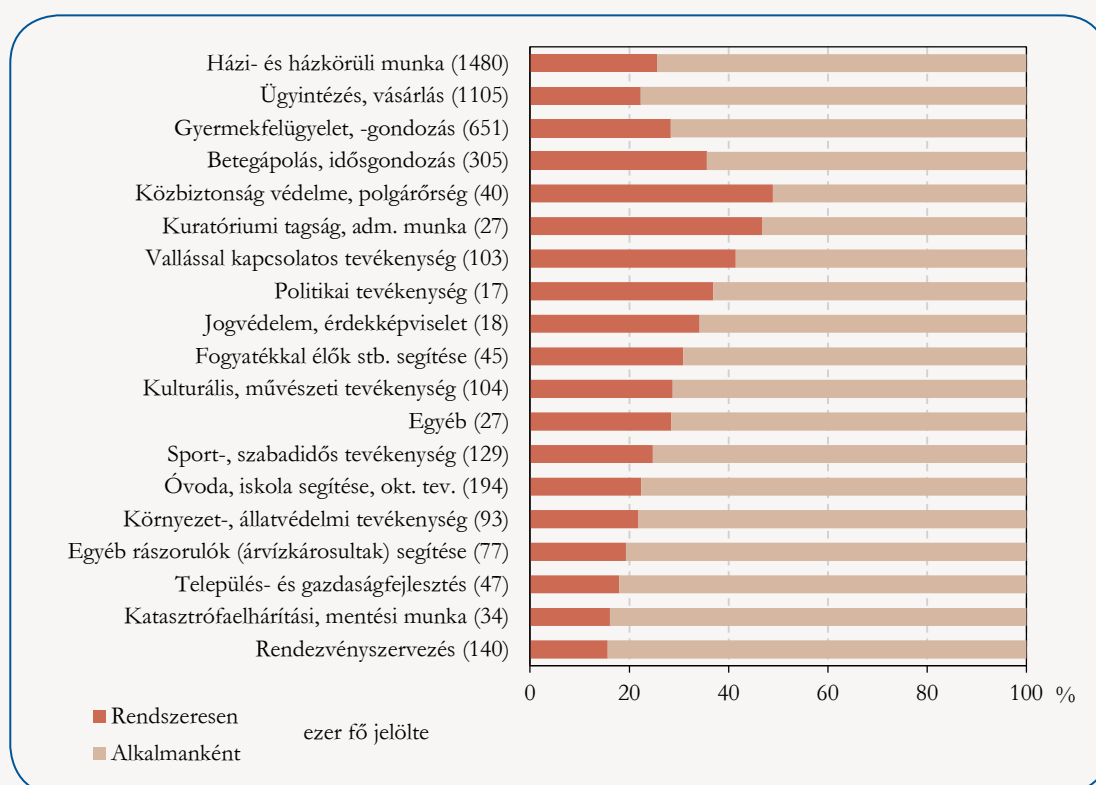
A felvétel adatai szerint a házi- és házkörűli munka, az ügyintézés és vásárlás, a gyermekfelügyelet, -gondozás, illetve a betegápolás, idősgondozás volt az önkéntesség leggyakoribb megjelenési formája. Az önkéntesek által – rendszeresen vagy alkalmanként – végzett összes tevékenység több mint háromnegyede (76,4%) ezek a tevékenységek alkották.

Házi- és házkörűli munkát 1 millió 480 ezer fő végzett háztartásán kívül élő személy javára önkéntesen, ügyintézés és vásárlást 1 millió 105 ezer fő, gyermekfelügyeletet, -gondozást 651 ezer fő, míg betegápolást, idősgondozást 305 ezer fő.

Egy ember több tevékenységi területen is végzett alkalmanként vagy rendszeres jelleggel önkéntes munkát. A válaszadók összesen 4 millió 635 ezer tevékenységet jelöltek meg, így egy önkéntesre közel kétféle tevékenység jutott.

14. ábra

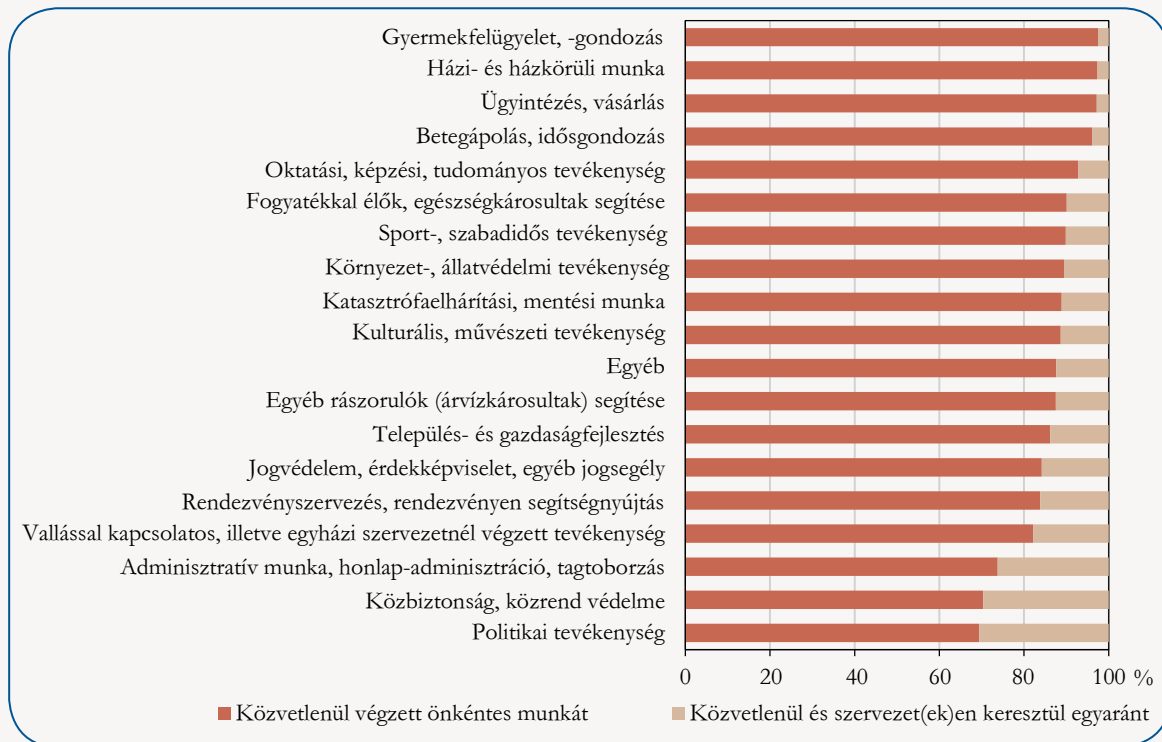
Az önkéntes tevékenységek területei és rendszeresség szerinti megoszlása

Az önkéntes munka rendszerességét illetően azt tapasztaljuk, hogy elsősorban a formális önkéntes tevékenységek tartoztak ebbe a körbe, olyanok, mint a közbiztonság, közrend védelme, a polgárőrség, vagy a kuratóriumi tagság, illetve adminisztratív munkák, a vallással kapcsolatos tevékenységek. Ugyanakkor ki kell emelni, hogy a 4 fő – mintegy 3 és fél millió esetet jelentő – önkéntes tevékenység több mint egynegyede rendszeres segítség formájában valósul meg.

15. ábra

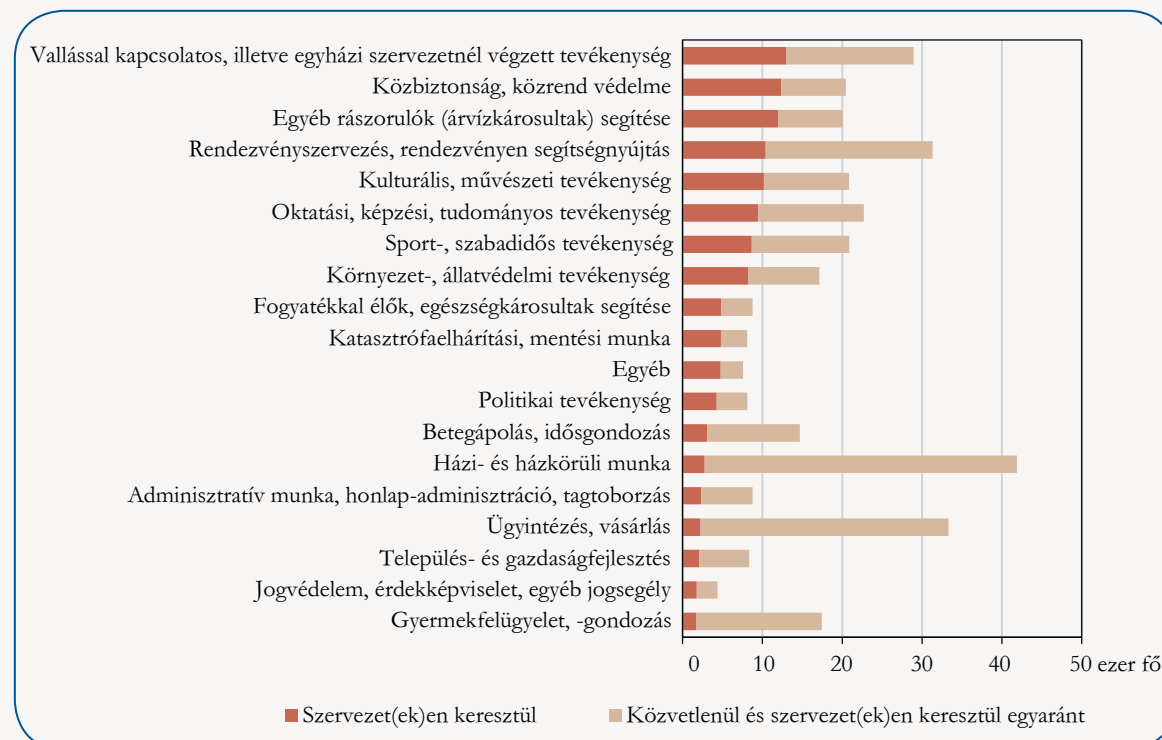
A közvetlenül és a közvetlenül és szervezeten keresztül egyaránt végzett önkéntes tevékenységek megoszlása

Mivel az önkéntes tevékenységek túlnyomó többsége közvetlenül nyújtott segítség formájában valósul meg, ezért nem meglepő, hogy a közvetlen önkéntesség leggyakoribb tevékenységi területei ugyanazok, mint amelyeket az önkéntesség valamennyi formájának számbavételekor említettünk.

16. ábra

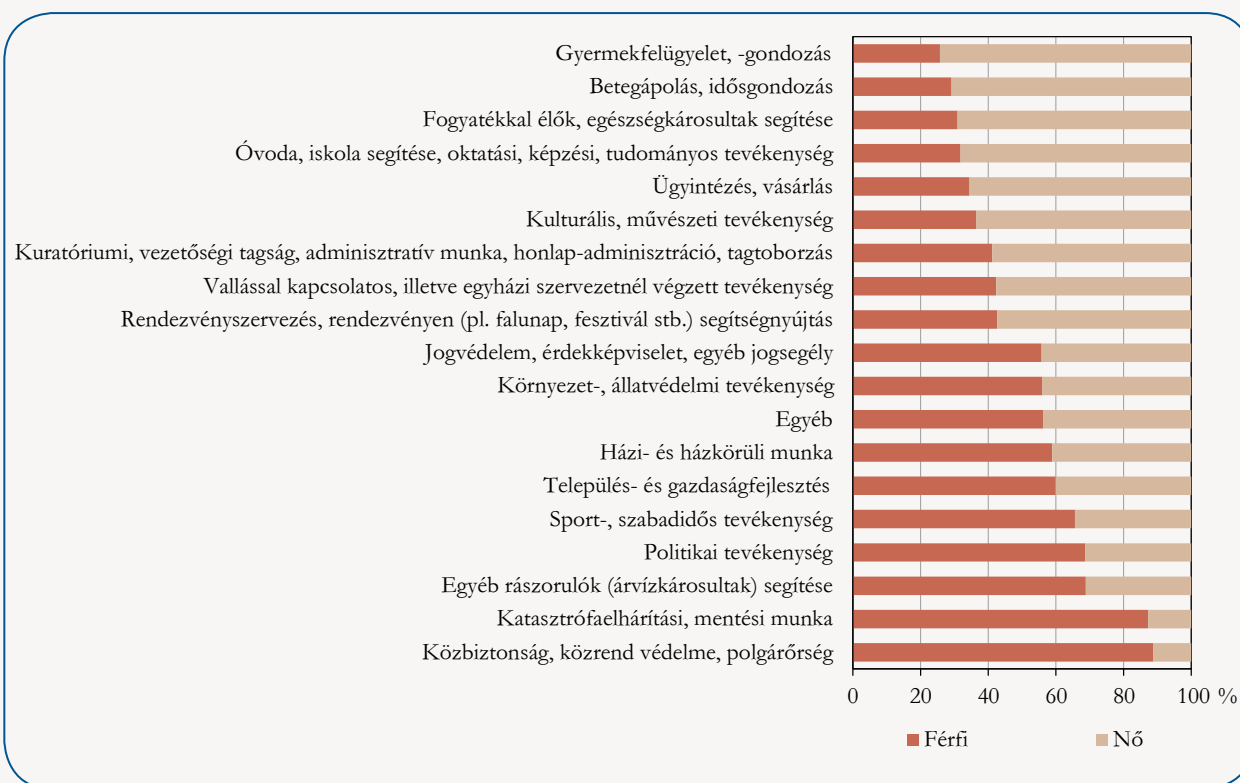
A szervezeten keresztül és a közvetlenül és szervezeten keresztül egyaránt végzett önkéntes tevékenységek megoszlása tevékenységi területenként

Szervezetekben, szervezetek javára az önkéntesek főként vallással kapcsolatos feladatokat vállalnak, egyházi szervezetknél, azok javára önkénteskednek, a közbiztonság, közrend védelme érdekében tevékenykednek, egyéb rászorulókat, pl. árvízkárosultakat segítenek, illetve különböző rendezvényeken nyújtanak segítséget.

17. ábra

A közvetlenül végzett önkéntes tevékenységek nemenkénti megoszlása tevékenységi területenként

A klasszikus női szerepekből kiindulva az önkéntesség terén női dominanciát feltételeznénk. Annak ellenére azonban, hogy a szociális, vagy szociális területhez kapcsolódó, ahhoz közeli tevékenységek – a gyermekfelügyelet, -gondozás, a betegápolás, idősgondozás, a fogyatékkal élők, egészségkárosultak segítése, ápolása tevékenységek – önkéntesei között még ma is inkább nőket találunk, összességében az önkéntesség vállalása a két nem között kiegyensúlyozott.

Az esélyegyenlőségre való társadalmi törekvés jegyében számos, korábban a férfiak által uralt terület – a kuratóriumi, vezetőségi tagság, a jogvédelem és érdekképviselés – a két nem között megosztott területté vált.

A házi- és házkörüli munka a férfiak számára fő önkéntességi területnek számít. A közbiztonság, közrend védelme, a katasztrófaelhárítási, mentési munka, az egyéb rászorulókat segítése, a település- és gazdaságfejlesztés, a környezetvédelmi tevékenység azonban továbbra is a férfiak által preferált önkéntességi területek közé számítanak.

18. ábra

A szervezeten keresztül végzett önkéntes tevékenységek nemenkénti megoszlása

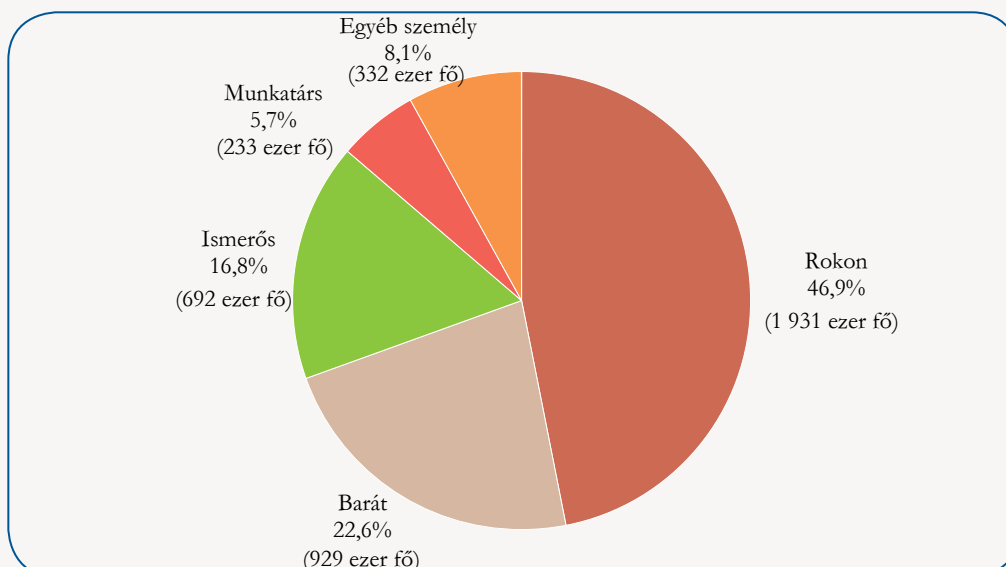

A felvétel eredményei igazolják, hogy vannak ugyan hagyományosan női és férfi önkéntes munkatípusok, azonban az utóbbi időben ezek is változáson mennek keresztül.

A hagyományos társadalmi értékekhez kötődő önkéntesség mellett ugyanakkor új típusú önkéntesség van kialakulóban, ahol a tudásalapú, információs társadalomra jellemző társadalmi értékek – szaktudás, gyakorlati tapasztalat megszerzése, megszerzett tudás megőrzése, az egy életen át tartó tanulás elvárásainak való megfelelés stb. – állnak a középpontban. Mivel ez elsősorban szervezeti keretek között valósul meg, a jövőben Magyarországon is lehet számítani az önkéntesség ilyen irányú átalakulására.

19. ábra

A közvetlen önkéntesség kedvezményezettjei

Az önkéntes tevékenység kedvezményezettjei sokfélék lehetnek, és közvetlen vagy közvetett módon részesülhetnek a tevékenység eredményéből.

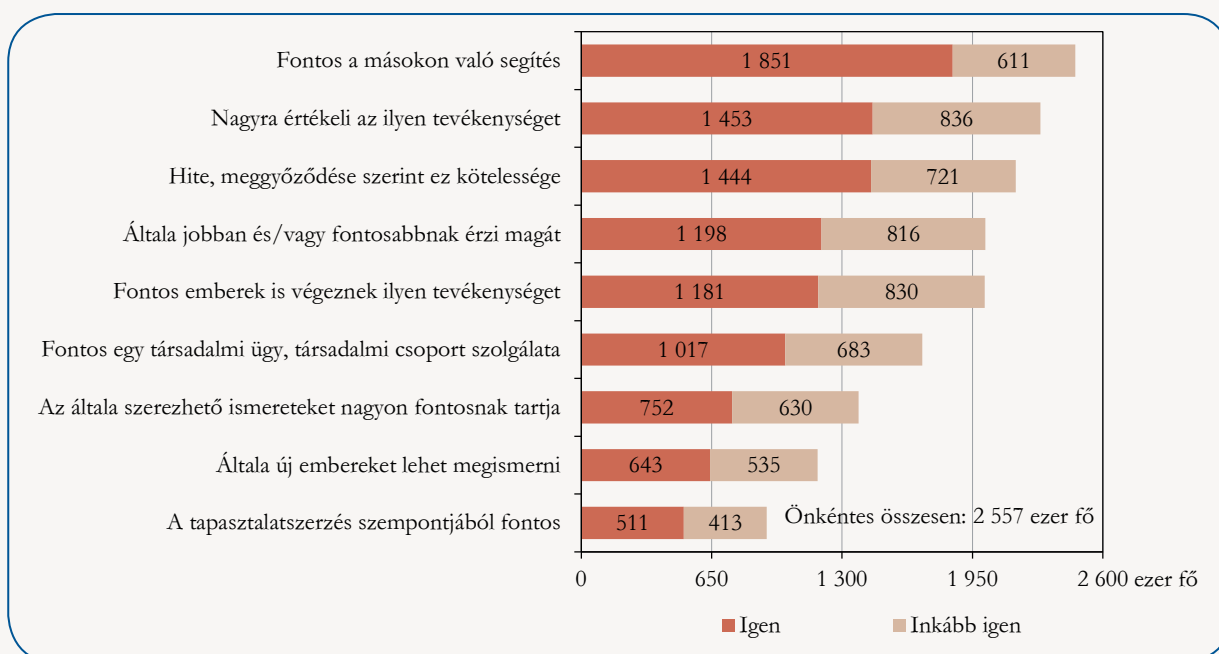
A 2 millió 472 ezer közvetlen önkéntes tevékenységének 4 millió 117 ezer kedvezményezettje volt, akik többsége a háztartáson kívül élő családi, rokoni, (46,9%), illetve a baráti (22,6%) körhöz tartozott. Az, hogy ilyen magas arányban vannak azok, akik rokonokat, barátokat támogatnak önkéntes tevékenységükkel, egyúttal azt is sugallja, hogy az önkéntesség részben tudatos értékek mentén valósul meg. Nagy valószínűséggel feltételezhető, hogy akik ily módon segítenek, azok a családi, rokoni, baráti körön kívül is hasonlóan viselkednek.

A közvetlen önkéntes tevékenységek 30%-ának a kedvezményezettjei olyan személyek, akik nem tartoznak a családi, baráti körhöz. 16,8% az ismerősök, további 5,7% a munkatársak köréből került ki. A közvetlen önkéntes tevékenységek 8,0%-a pedig egyéb személy javára valósult meg. Ennek az utóbb említett körnek a javára az önkéntesek többnyire olyan tevékenységeket végeztek, amelyek már a formális önkéntesség irányába mutatnak (és ezzel némi magyarázatát adják annak, miért is lehet alulbecsült a felvételben a formális önkéntes tevékenység).

20. ábra

Az önkéntes tevékenységet végzők motivációi

Ilyen tevékenységet végeztek, mert...

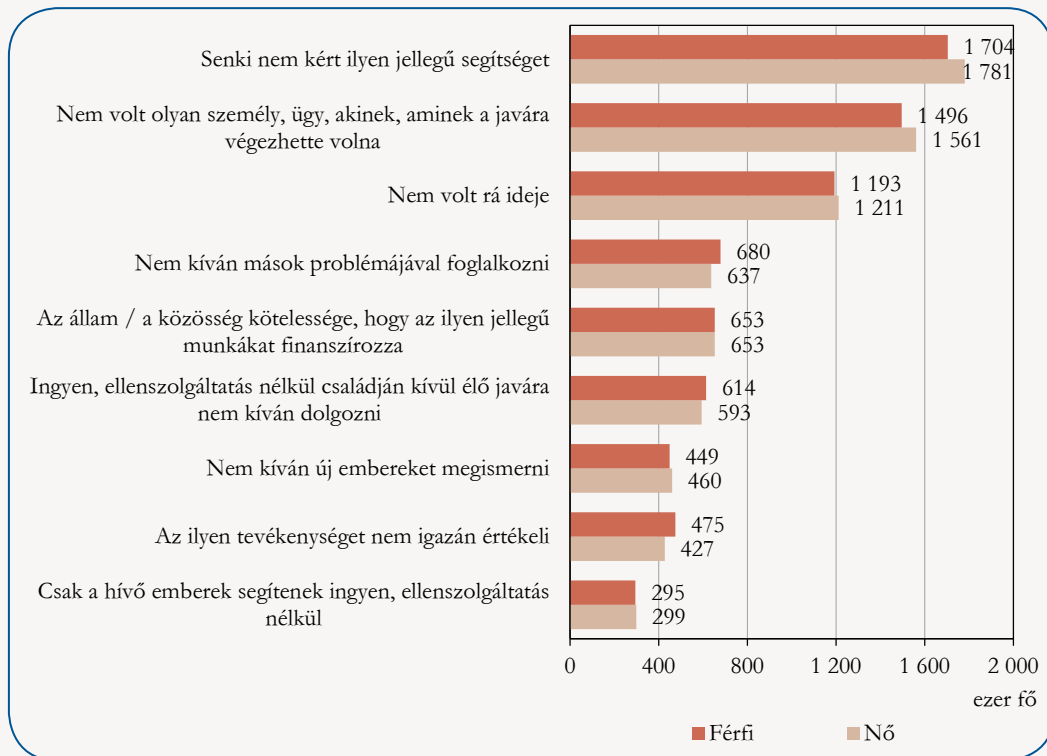

A motiváció erősségének feltérképezésére irányuló kérdések a régi típusú, klasszikus, hagyományos önkéntességi magatartásra vonatkozó értékek mellett a modern önkéntesség irányába mutató értékek melletti elköteleződés megmutatására is lehetőséget teremtettek. A tudásalapú társadalmakban ugyanis egyre nagyobb az értéke a szaktudásnak, a gyakorlati tapasztalatnak, a tudás megszerzésének, megőrzésének, az élethosszig tartó tanulás elvárásainak való megfelelésnek. Az ismeretek megszerzése (18,6%), az új emberek megismerése (15,8%), illetve a tapasztalatszerzés (12,4%) arányszámai egyértelműsítik, hogy a hazai önkéntesség is átalakulóban van. Az eredmények azonban egyelőre azt mutatják, hogy az önkéntesek legfőbb motivációja továbbra is a másokon való segítség öröme volt (33,1%), amelyet az önkéntes tevékenységek, mint fontos társadalmi értékek melletti elkötelezettség követett (30,7%), valamint kiegészítette az az általánosnak tekinthető hit, meggyőződés, amely szerint a rászorulókon segíteni erkölcsi kötelesség (29,1%).

21. ábra

Az önkéntes tevékenységet nem végzők által jelölt okok nemenként

Nem végeztek ilyen jellegű tevékenységet, mert...

A nem önkénteskedők többsége összességében inkább gyakorlati okokból tartózkodott az ilyen jellegű tevékenységtől. A válaszokból nem látszódik az egyértelmű elvi elutasítás. A *mentségként* értelmezhető válaszlehetőségek (senki nem kért ilyen segítséget, nem volt olyan személy, akinek, nem volt olyan ügy, aminek a javára végezhetne volna stb.), gyakoribbak voltak, mint azok, amelyek a válaszadó magatartásával magyarázzák a jelenséget (ingyen, más javára nem kíván dolgozni).

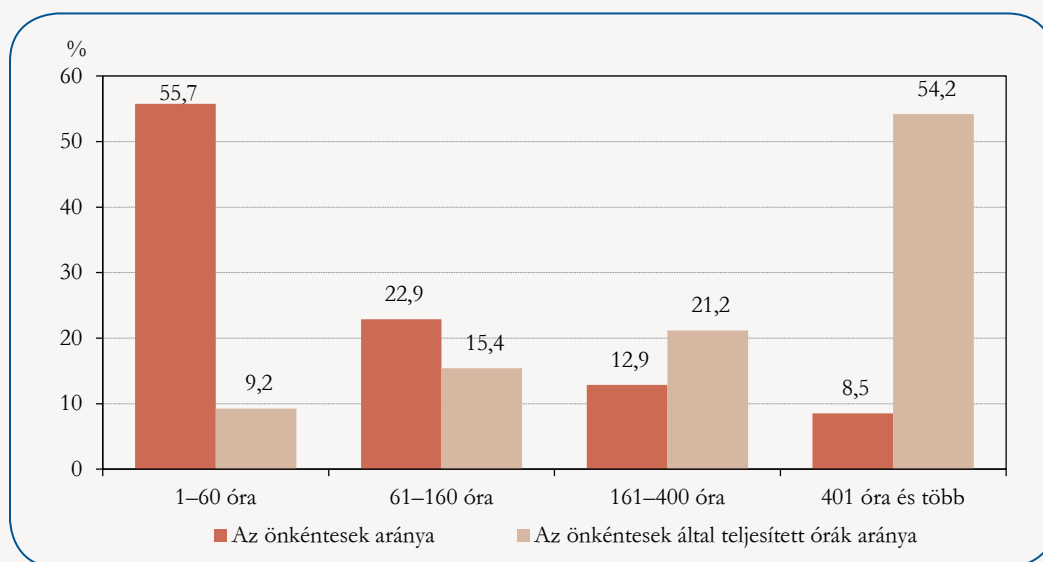

2. Az önkéntes munka értékének becslése

Az önkéntesek elkötelezettsége, szerepvállalása leginkább az általuk teljesített órákban tükröződik; 55,7%-uk éves szinten legfeljebb 60 órát dolgozott, az általuk teljesített órák száma az összes önkéntes – közel 387 millió – óra 9,2%-át tette ki. A skála másik végén az önkéntesek azon 8,5%-a volt, akik éves szinten 400 órát meghaladó óraszámában végeztek ilyen jellegű munkát. Az ő teljesítményük az összes ledolgozott óra 54,2%-át tette ki.

22. ábra

Az önkéntesek és az általuk teljesített órák aránya

Az alábbi összefoglaló táblázat a Munkaerő-felmérés 2014. I. negyedévi „Önkéntes munka” című kiegészítő felvétel adatain túl becsült egyenértékes létszámadatokat, továbbá becsült értékadatokat is tartalmaz. A becslés elsősorban annak érdekében készült, hogy képet kapjunk arról, milyen mértékben járult hozzá a magyarországi önkéntes munka az ország gazdasági és társadalmi teljesítményéhez.

1. tábla

Az önkéntes munkavégzés fő mutatói Magyarországon

(a Munkaerő-felmérés 2014. évi „Önkéntes munka” című kiegészítő felvétele alapján)

Megnevezés	15–74 évesek		
	összesen	ebből	
		férfi	nő
Önkéntesség			
15–74 éves népesség, ezer fő	7 446	3 590	3 856
Önkéntes munkát végzők, ezer fő	2 557	1 206	1 351
Önkéntességi arány, %	34,3	33,6	35,0
Önkéntesek éves egyenértékes létszáma, ezer fő	192	71	121
Az önkéntesek órái			
Ledolgozott órák száma, millió óra	387	151	235
Éves átlagóraszám, óra	151	125	174
Éves medián óraszám, óra	50	48	60
Becsült érték, millió forint	358	142	216
1 fő önkéntes munkát végzőre jutó, ezer forint/év	140	118	160

További információk, adatok (linkek)

Táblázatok

Módszertan

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

info@ksh.hu

Telefon: (+36-1) 345-6789